

Sygn. akt IV U 1380/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 lutego 2014 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Jacek Liszka

Protokolant: st. sekr. sądowy Małgorzata Houda

po rozpoznaniu w dniu 5 lutego 2014 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania H. N.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 25 czerwca 2013 roku nr (...)

w sprawie H. N.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o emeryturę

oddala odwołanie.

Sygn. akt IV U 1380/13

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 5 lutego 2014 roku

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. decyzją z dnia 25 czerwca 2013 roku odmówił H. N. prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, iż odwołujący nie spełnia wszystkich warunków, od których zależy prawo do wcześniejszej emerytury, gdyż nie legitymuje się wymaganym w takim przypadku w myśl art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych okresem zatrudnienia w szczególnym charakterze lub w szczególnych warunkach, wynoszącym co najmniej 15 lat.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł H. N. domagając się jej zmiany poprzez przyznanie prawa do emerytury. Na uzasadnienie podniósł, że posiada ponad 15 lat pracy w warunkach szczególnych uwzględniając także okres od 12.11.1974 r. do 31.08.1978 r., kiedy to pracował na stanowisku montera instalacji sanitarnych w Zakładzie Budownictwa (...) w T.. Ponadto odwołujący podniósł, iż inne osoby (wskazując ich nazwiska) pracujące w tym zakładzie pracy na tożsamym stanowisku uzyskały prawo do wcześniejszej emerytury.

W odpowiedzi na odwołanie organ emerytalny domagał się jego oddalenia, powołując argumentację z zaskarżonej decyzji i stwierdzając, że za powyższy okres pracy wnioskodawca nie przedstawił świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach, a na podstawie przedstawionej dokumentacji nie ma podstaw aby sporny okres zaliczyć jako staż pracy w szczególnych warunkach wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu.

Bezsporne między stronami było:

H. N. urodzony w dniu (...) ukończył 60 lat. Posiada na dzień 1.01.1999 r. łączny staż zatrudnienia wynoszący ponad 29 lat.

Nadto Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony w okresie od 12.11.1974 r. do 31.08.1978 r., był zatrudniony na stanowisku monter w wodno-kanalizacyjnego w Zakładzie Budownictwa (...) w T.. Przedsiębiorstwo to zajmowało się budową i remontem instalacji wod-kan oraz CO. W ramach tych czynności układano ziemną kanalizację, wykonywano instalacje wodne, kanalizacyjne i centralnego ogrzewania. Ubezpieczony pracował w brygadzie zajmującej się budową i remontami instalacji wodno-kanalizacyjnych. Brygada ta wykonywała przedmiotową instalację wewnątrz budynku oraz dokonywała przyłącza na zewnątrz, do głównego kolektora. Inne brygady zajmowały się instalacjami centralnego ogrzewania. W ramach swojej pracy ubezpieczony pracował zarówno na zewnątrz – wówczas była to praca w wykopach – kładł rury, jak i wewnątrz budynków. Większość prac wykonywał jednak wewnątrz budynków, gdyż doprowadzenie rur od kolektora do budynku to było ok 10 m, a potem wykonywano całą instalację już w środku – były to wówczas czynności hydrauliczne. W tym czasie pracował między innymi na terenie szpitala w T., przy budowie Ośrodka (...) w N., również w Technikum Ogrodniczym w T..

Dowód:

- akta ZUS,
- akta osobowe odwołującego się,
- zeznania odwołującego się – k. 40v,
- zeznania świadków J. S. i C. B. – k. 38-39.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty zalegające w aktach organu emerytalnego oraz w aktach osobowych odwołującego, jak również w oparciu o zeznania odwołującego się i świadków.

Dokumenty dające podstawę dla poczynienia ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie Sąd uznał za autentyczne i wiarygodne. Poza tym treść i forma tych dokumentów nie budziły zastrzeżeń i wątpliwości uczestników postępowania, nie ujawniły się też takie okoliczności, które należałoby brać pod uwagę z urzędu, a które podważałyby wiarygodność tej kategorii dowodów i godziły w ich moc dowodową od strony materialnej czy formalnej. Dokumenty urzędowe stanowiły zatem dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 k.p.c.), a dokumenty prywatne, że osoba która je podpisała złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie (art. 245 kpc).

Wiarygodne w ocenie Sądu były także zeznania odwołującego się oraz świadków. Korespondowały one co do zasady ze sobą wzajemnie, jak i z materiałem dowodowym zgromadzonym w niniejszej sprawie. Depozycje te nie zawierały wewnętrznych sprzeczności, były logiczne i spójne. Razem wzięte dały jasny obraz badanej rzeczywistości.

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem postępowania było ustalenie czy H. N. przysługuje prawo do emerytury w niższym wieku z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Z analizy stanowiska procesowego organu emerytalnego wynika, że nie uwzględniono odwołującemu pracy w okresie od 12.11.1974 r. do 31.08.1978 r. na stanowisku monter w wodno-kanalizacyjnego w Zakładzie Budownictwa (...) w T. do stażu pracy w szczególnych warunkach uwzględnionego przez ZUS w wymiarze 11 lat, 4 miesięcy i 23 dni.

Z powyższych względów zwrócić uwagę należy na regulację zawartą w art. 184 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS (Dz.U. z 2009 roku Nr 153 poz.1227 ze zm.) zgodnie, z którą ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, tj. 60 lat życia dla mężczyzny, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (czyli w dniu 1.01.1999 r.) osiągnęli:

- 1)okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2)okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. 25 lat dla mężczyzny.

Z kolei według art. 32 wyżej powołanej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami (o których mowa w ust 2-3 tegoż artykułu), zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 – tj. 65 lat w przypadku mężczyzn. Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa powyżej, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych. Przepis art. 32 ust. 4 powołanej ustawy stanowi natomiast, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Za owe przepisy dotychczasowe należy uważać przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.) wydanego na podstawie upoważnienia zawartego w art. 55 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. 1982 r. Nr 40 poz. 267 ze zm.).

Zgodnie z uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego Izby Administracyjnej, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 13 lutego 2002 roku (sygn. akt III CZP 30/2001, opubl. OSNAPiUS 2002/10 poz. 243) zawarte w art. 32 ust. 4 ustawy odesłanie do przepisów dotychczasowych, sankcjonujących obowiązywanie rozporządzenia, można odnosić tylko do tych przepisów rozporządzenia, które regulują materię określoną w przepisie ustawy, a więc wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk, oraz warunki, na jakich osobom wykonującym te prace przysługuje prawo do emerytury. Zachowały zatem moc przepisy § 4-8a określające wiek emerytalny i okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach pracowników wykonujących prace wyszczególnione w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia, przepisy § 9-15 określające wiek emerytalny i warunki przechodzenia na emeryturę osób zatrudnionych w szczególnym charakterze, a ponadto przepis § 3 określający ogólny wymagany okres zatrudnienia oraz przepis § 2 ust. 1 stanowiący, że okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Zgodnie zatem z § 4 rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn i ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Należy w tym miejscu zauważyć, iż zgodnie z art. 473 k.p.c. w postępowaniu przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się żadnych ograniczeń dowodowych. To sprawia, że fakt zatrudnienia, bądź jego brak w warunkach szczególnych może być dowodzony za pomocą każdego środka dowodowego, w tym z zeznań odwołującego i świadków.

Mając powyższe na uwadze stwierdzić należy, iż ubezpieczony nie spełnia wszystkich przesłanek do nabycia prawa do emerytury. Ukończył wprawdzie 60 lat i posiada wymagany okres ogólnego stażu pracy, bo wynoszący ponad 29 lat, jednak nie legitymuje się okresem pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na stanowiskach objętych wykazem A cytowanego rozporządzenia wynoszącym co najmniej 15 lat pracy.

Otóż wykonywanej przez niego pracy w spornym okresie na stanowisku monter a wodno-kanalizacyjnego nie można uznać za pracę w warunkach szczególnych, bowiem nie odpowiada ona w wystarczającym zakresie żadnej z prac wymienionych w wykazie A przedmiotowego rozporządzenia. Co prawda, z zeznań odwołującego i świadków wynika, że w objętym stanem faktycznym okresie wykonywał również prace wodnokanalizacyjne na zewnątrz, w wykopach, czyli prace odpowiadające czynnościom wymienionym w Dziale V pkt 1 (roboty wodnokanalizacyjne oraz budowa rurociągów w głębokich wykopach) przedmiotowego rozporządzenia, to jednak częściej wykonywał czynności wewnątrz budynków, były to typowe prace monterskie przy instalacjach wodno-kanalizacyjnych, których nie można uznać za pracę w warunkach szczególnych.

Trzeba przy tym podkreślić, iż aby praca była zaliczona do stażu pracy w warunkach szczególnych musi być ona wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, co w związku z ustalonym stanem faktycznym nie można uznać za udowodnione, skoro ubezpieczony nie pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na zewnątrz w głębokich wykopach, czy też kanałach ściekowych.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę na wielokrotnie prezentowane i ugruntowane stanowisko judykatury zaprezentowane choćby w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24.09.2009 r. (II UK 31/09), gdzie stwierdzono, iż: „Przewidziane w art. 32 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS prawo do emerytury w niższym niż określony w art. 27 tej ustawy wieku emerytalnym jest ściśle związane z szybszą utratą zdolności do zarobkowania z uwagi na szczególne warunki lub szczególny charakter pracy. Prawo to stanowi przywilej i odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 27 ustawy, a zatem regulujące je przepisy należy wyklądać w sposób gwarantujący zachowanie celu uzasadniającego to odstępstwo.”

W innym orzeczeniu Sąd ten również zwraca uwagę na cel przedmiotowego uregulowania stwierdzając, iż: „Motyw przyświecający ustawodawcy w stworzeniu instytucji przewidzianej w art. 32 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS opiera się na założeniu, że praca wykonywana w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też osoba wykonująca taką pracę ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni” (patrz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5.05.2009 r., I UK 4/09, por. również wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16.06.2009 r., I UK 20/09).

Wymaga więc podkreślenia, iż przedmiotowe przepisy umożliwiające nabycie prawa do emerytury w niższym od powszechnego wieku emerytalnego w związku z wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze mają charakter wyjątkowy, szczególny i nie można ich interpretować w sposób rozszerzający.

Z powyższych względów należy stwierdzić, iż odwołujący nie spełnia przesłanki do uzyskania wcześniejszej emerytury w postaci posiadania co najmniej 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych.

Mając zatem na uwadze powołane przepisy prawa materialnego oraz ugruntowane stanowisko judykatury, jak i art. 477¹⁴§ 1 kpc, Sąd oddalił odwołanie.